

Миронова Юлія Юріївна,
кандидат економічних наук, доцент
Полтавський національний технічний університет імені Юрія Кондратюка
Калайда Ліля Олександрівна, Литвиненко Євгенія Едуардівна,
Полтавський національний технічний університет імені Юрія Кондратюка

УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВИМИ РИЗИКАМИ НА ПІДПРИЄМСТВІ

На сучасному етапі розвитку господарської діяльності перед підприємствами постають ризики. Високий їх рівень спостерігається щодо фінансової діяльності суб'єктів господарювання. Тому перед підприємствами постає завдання передбачити можливі ризики та знизити їх до мінімуму.

Фінансовий ризик – це вид ризику, який виникає у фінансово-економічній діяльності суб'єкта, коли причинно-наслідковий результат або заходи його досягнення відрізняються від встановлених цілей та планових норм, а отримані відхилення мають вартісний характер. Тобто, фінансовий ризик підприємства являє собою результат вибору його власниками або менеджерами альтернативного фінансового рішення, спрямованого на досягнення бажаного цільового результату фінансової діяльності при вірогідності настання економічного збитку (фінансових втрат) [1]. Загалом можна зазначити, що фінансовий ризик може бути представлений у вигляді зниження фінансової стійкості, неплатоспроможності.

Причини виникнення фінансових ризиків на підприємстві представлено на рис. 1.

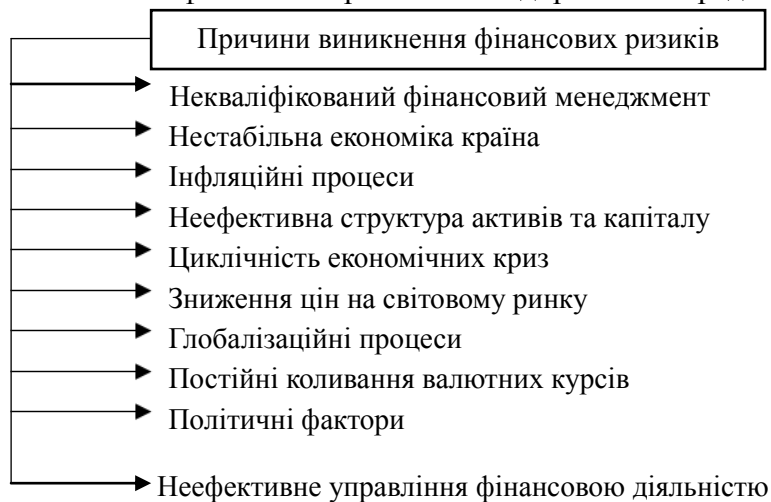

Рис. 1. Причини виникнення фінансових ризиків

Фінансові ризики класифікують за наступними ознаками:

1. За джерелами виникнення: господарський ризик, ризик, обумовлений діями людини; ризик, обумовлений природними факторами.
2. За сферою виникнення: зовнішній та внутрішній ризик.
3. За терміном дії: постійний та тимчасовий ризик.
4. За можливістю передбачення: прогнозований та непрогнозований ризик.
5. За можливістю страхування: підлягає страхуванню; не підлягає страхуванню.
6. За сукупністю досліджуваних елементів: індивідуальний та портфельний ризик.
7. За ступенем впливу на фінансовий стан суб'єктів господарювання: припустимий; критичний; катастрофічний ризик.

Можливість виникнення фінансових ризиків спонукає підприємства до управління

ними. Тобто передбачення ситуацій, які можуть вплинути на виникнення ризикованої фінансової події та вживання необхідних заходів, щоб перешкодити її виникненню. Управління фінансовими ризиками відбувається у декілька етапів (таблиця 1).

Таблиця 1

Етапи управління фінансовими ризиками [2]

Назва етапу	Характеристика
Ідентифікація ризиків	Виявлення й опис максимальної кількості ризиків, які можуть завадити досягненню поставлених цілей на підприємства
Прийняття рішення щодо оцінки ризику. Оцінка ризику	Оцінка рівня кожного виявленого на попередньому етапі ризику шляхом вибору методів оцінювання відповідних показників, властивих досліджуваній системі
Прийняття рішення щодо методу впливу на ризик	Вибір методів впливу на фінансові ризики, що відповідають ідентифікованим ризикам та їх рівням
Реалізація обраних методів впливу та коригування системи управління ризиками на підприємстві після моніторингу результатів управління	Проводиться аналіз обраних методів впливу на ризик та корегуються раніше поставлені цілі управління ризиком та система управління ризиками в цілому

Підприємство прагне мінімізувати ризики у своїй фінансовій діяльності. Для цього використовуються методи: локалізація ризиків, мінімізації ризиків або утримання ризику у межах прийняттого, розсіювання ризиків, ухилення від ризиків. Локалізація ризиків являє собою розмежування системи прав та відповідальності таким чином, щоб наслідки ризикових ситуацій не впливали на реалізацію управлінських рішень [1].

Мінімізації ризиків або утримання ризику у межах прийняттого передбачає визначення мінімальних розмірів високоліквідних активів, встановлення граничного розміру позикових коштів у обігу; встановлення максимального розміру депозитного вкладу, розміщеного в одному банку; лімітування концентрації ризиків; отримання від контрагентів певних гарантій при наданні комерційних кредитів та пози [2].

Розсіювання ризиків відбувається шляхом диверсифікації напрямків діяльності підприємства, тобто розподілення зусиль і капіталовкладень між різними видами діяльності, які не пов'язані один з одним. Ухилення від ризиків – відмова від співпраці з ненадійними партнерами, відмова від роботи над ризиковими проектами, пошук гарантій.

Отже, мінімізація фінансових ризиків можлива шляхом установлення та використання внутрішніх і зовнішніх фінансових нормативів у процесі розробки програми здійснення певних фінансових операцій. Без механізму нейтралізації фінансових ризиків неможливо ефективно забезпечити безперервність та ефективність процесу господарської діяльності господарюючих суб'єктів.

Література

1. Орлик О. В. Фінансові ризики в системі забезпечення фінансово-економічної безпеки підприємства / О.В. Орлик // Науково-виробничий журнал «Інноваційна Економіка». – 2016. – № 5-6. – С. 218-223.
2. Корж Н.В. Методи управління фінансовими ризиками / Н. В. Корж // Траектория науки. – 2016. – № 10. – С. 1.1-1.6.